

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО
"30" 08 2024 р.

ТОВАРОЗНАВСТВО ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	24 Сфера обслуговування
Спеціальність:	241 Готельно-ресторанна справа
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Готельно-ресторанна справа»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Івано-Франківськ

2024

РОЗРОБНИК:

старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Лілія КУЦИК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.
В. о. завідувача кафедри

Христина ТЕРЛЕЦЬКА

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Оксана МАЛЬОВАНА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

e-mail	Лілія Куцик liliiia.kutsyk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	204
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3816

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Товарознавство продуктів харчування». Професійна ефективність працівників сфери обслуговування полягає у впровадженні інноваційних технологій виробництва продуктів харчування. В процесі вивчення «Товарознавства продуктів харчування» впроваджуються інтерактивні та технологічні прийоми спрямовані на вивчення асортименту харчової продукції. Розглядаються сучасні методи її виробництва, економічності та безпечності. Висвітлюються основні класифікаційні підходи до групування, зберігання та якості продукції. Враховуються сучасні технології виробництва продукції, новітні види сировини, а також особливості роботи технологічних ліній місцевих виробників.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є надання студентам системи знань із теоретичних питань товарознавства продуктів харчування та отримання практичних навичок щодо формування асортименту харчових продуктів, забезпечення відповідних умов зберігання, виявлення причин збитків та визначення якості продуктів; надання студентам необхідного обсягу знань про продукти харчування в економічних відносинах виробника та споживача. Для досягнення мети поставленні такі основні **завдання**:

1. визначення, оволодіння системою понять та категорій;
2. посилення загального рівня товарознавчої підготовки фахівців даного профілю;
3. оволодіння студентів знаннями, необхідними для дослідження асортименту, споживних властивостей, вимог до якості, пакування, маркування та їх зберігання продуктів харчування.

Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студенти повинні **знати**:

- особливості формування асортименту продуктів харчування;
- належні умови зберігання харчових продуктів;
- причини псування продуктів харчування;
- споживні властивості та якість продуктів харчування.

Вміти:

- формувати асортимент продовольчих товарів;
- забезпечувати відповідні умови зберігання продовольчих товарів;
- виявляти причини збитків товарів;
- визначати споживні властивості та якість товарів на різних етапах просування;
- контролювати дотримання режимів зберігання товарів;
- користуватися інструктивними та нормативними документами які регламентують якість товарів;
- використовувати органолептичні та інструментальні методи оцінки якості окремих груп товарів;
- проводити приймання товарів за кількістю та якістю

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Готельно-ресторанна справа” (2024/2025).

Шифр та назва компетентості	Шифр та назва програмних результатів навчання
СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.	РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	42 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	42 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		96 (в годинах)	164 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
	Технологія продукції ресторанного господарства

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи товарознавства продуктів харчування (4 год.)

Стан і перспективи розвитку продовольчих товарів. Місце харчових продуктів на ринку товарів і послуг. Місце харчових продуктів на ринку товарів і послуг. Забезпеченість ринку харчовими продуктами. Перспективи розвитку виробництва та шляхи вдосконалення асортименту харчових продуктів. Основні речовини харчових продуктів та їхні властивості. Класифікація речовин харчових продуктів (неорганічні й органічні). Асортимент та споживні властивості основних речовин харчових продуктів (вода, мінеральні елементи, вуглеводи, азотисті сполуки, жири, вітаміни, органічні кислоти, дубильні, ароматичні й барвні речовини). Чинники, що впливають на зміну якості та поживних цінностей харчових продуктів. Закономірності формування якості та споживних властивостей у процесі виробництва. Чинники, що впливають на зміну якості та споживних властивостей під час зберігання, транспортування і реалізації. Нормативна документація на продукти харчування.

Питання для самостійного вивчення: Перспективи розвитку виробництва та шляхи вдосконалення асортименту продовольчих товарів. Асортимент та споживні властивості мінеральних елементів і вітамінів. Асортимент та споживні властивості вуглеводів і органічних кислот.

Тема 2. Зерново-борошняні продукти. (4 год.)

Класифікація та характеристика зерно-борошняних продуктів харчування. Борошно. Макарони. Хлібобулочні вироби. Вимоги до якості зерно-борошняних продуктів. Особливості пакування, маркування та зберігання зерно-борошняних продуктів харчування. Дефекти, які виникають при зберіганні або транспортуванні даного типу продуктів харчування.

Питання для самостійного вивчення: Вимоги до якості та дефекти зерноборошняних товарів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання зерноборошняних товарів.

Тема 3. Фруктово-овочеві продукти. Гриби свіжі та перероблені. (4 год.)

Роль фруктів і овочів у харчуванні. Норми їхнього споживання. Виробництво фруктів та овочів в Україні. Поживна цінність фруктів і овочів. Споживні властивості, класифікація й характеристика асортименту свіжих фруктів та овочів. Умови й особливості зберігання свіжих фруктів і овочів. Маркування та пакування фруктів і овочів. Продукти переробки фруктів і овочів (консерви фруктові та овочеві, швидкозаморожені фруктові й овочеві продукти, сушені фрукти і овочі, солоні, квашені, мочені овочі та фрукти, картопляні продукти). Вплив окремих методів консервування на харчову цінність і збереженість продуктів переробки фруктів і овочів. Поняття “умовна банка”, маркування, пакування й зберігання продуктів переробки фруктів і овочів. Гриби свіжі. Особливості хімічного складу грибів та їхня харчова цінність. Класифікація. Види грибів та їх характеристика. Гриби отруйні та умовно-їстівні, їх порівняльні особливості. Вимоги до якості, терміни зберігання.

Гриби перероблені. Види грибів, що підлягають переробці. Товарні сорти й вимоги до якості перероблених грибів, пакування та зберігання.

Питання для самостійного вивчення: Значення фруктів і овочів у харчуванні, норми їх споживання. Виробництво фруктів та овочів в Україні. Поживна цінність фруктів і овочів. Маркування та пакування свіжих та перероблених фруктів і овочів. Поняття „умовна банка”. Зберігання продуктів переробки фруктів і овочів. Вплив окремих методів консервування на харчову цінність та збереженість продуктів переробки фруктів і овочів. Гриби свіжі. Особливості їх хімічного складу та харчова цінність. Класифікація. Види грибів та їх характеристика. Гриби отруйні та умовно-їстівні, їх порівняльні особливості. Вимоги до якості, терміни зберігання.

Тема 4. Крохмаль, цукор, мед. Кондитерські товари. (4 год.)

Крохмаль. Споживні властивості крохмалю. Види і використання. Вимоги до якості. Пакування та зберігання. Продукти з крохмалю. Цукор. Споживні властивості й харчова цінність. Види, асортимент, дефекти, вимоги до якості. Пакування та зберігання. Мед. Споживні властивості меду. Види. Дефекти, вимоги до якості. Пакування та зберігання. Штучний мед. Класифікація кондитерських виробів та їх харчова цінність. Принципи, покладені в основу класифікації кондитерських виробів. Види та різновиди шоколаду і шоколадних виробів, фруктово-ягідних, карамельних, цукеркових і борошняних кондитерських виробів, ірису та драже. Халва. Східні солодоці. Чинники, що формують якість кондитерських виробів. Показники якості: загальні та специфічні для окремих груп і підгруп кондитерських товарів, їх значення для споживних властивостей та зберігання.

Питання для самостійного вивчення: Стан та перспективи розвитку ринку цукру, меду і крохмалю. Споживні властивості цукру, меду, крохмалю. Норми споживання: раціональні та фактичні. Продукти з крохмалю. Штучний мед. Пакування та зберігання крохмалю, цукру та мед. Класифікація кондитерських виробів та їх харчова цінність. . Показники якості: загальні та специфічні для окремих груп і підгруп кондитерських товарів, їх значення для споживних властивостей та зберігання. Особливості зберігання кондитерських виробів залежно від їх різновидів. Гарантійні терміни зберігання.

Тема 5. Смакові товари і харчові концентрати. (4 год.)

Значення смакових товарів і харчових концентратів у харчуванні. Класифікація смакових товарів і харчових концентратів, характеристика асортименту й показники якості. Пакування, маркування, умови та терміни зберігання смакових товарів і харчових концентратів. Фізіологічний вплив тютюну на організм людини. Заходи щодо обмеження вживання тютюнових виробів.

Питання для самостійного вивчення: Пакування, маркування, умови та терміни зберігання смакових товарів і харчових концентратів. Фізіологічний вплив тютюну на організм людини. Заходи щодо обмеження вживання тютюнових виробів.

Тема 6. Молоко та молочні товари. (4 год.)

Споживні властивості молока і продуктів його переробки. Лікувальне та дієтичне значення молока і молочних товарів. Класифікація молочних товарів за групами, підгрупами, типами, видами і різновидами. Принципи, покладені в основу класифікації молочних продуктів харчування. Молоко, вершки, молочнокислі товари, морозиво, масло коров'яче, сири, молочні консерви. Харчова цінність і характеристика асортименту, показники якості, дефекти, умови й терміни зберігання та реалізації, маркування молока, молочних товарів і молочних консервів.

Питання для самостійного вивчення: Класифікація молочних товарів за групами, підгрупами, типами, видами і різновидами. Принципи, покладені в основу класифікації. Маркування молока, молочних товарів і молочних консервів.

Тема 7. Жирові продукти. Яйця та яєчні товари. (4 год.)

Споживні властивості харчових жирів. Харчова цінність, використання, шляхи підвищення біологічної цінності. Класифікація харчових жирів: за групами, підгрупами, різновидами і сортами. Шляхи удосконалення асортименту харчових жирів. Олія, маргарин, тваринні топлени жири, майонез і кулі-нарні жири, харчова цінність й чинники, що впливають на якість та асортимент. Показники якості жирів, дефекти і причини їх виникнення. Пакування, умови та терміни зберігання. Споживні властивості яєць. Будова, класифікація, показники якості, дефекти, маркування, пакування, умови й терміни зберігання. Заморожені та сухі яєчні товари, види, дефекти, використання, пакування і зберігання.

Питання для самостійного вивчення: Споживні властивості харчових жирів. Харчова цінність, використання, шляхи підвищення біологічної цінності. Показники якості жирів, дефекти і причини виникнення. Пакування, умови та терміни зберігання жирових продуктів. Заморожені та сухі яєчні товари, види, дефекти, використання, пакування і зберігання.

Тема 8. М'ясо та м'ясні товари. (8 год.)

Споживні властивості м'яса забійних тварин, дичини і птиці, його харчова цінність. М'ясо забійних тварин. Класифікація, категорії м'яса і таврування. М'ясо хворих тварин, його використання. Категорії м'яса кролів, конини, інших тварин. М'ясо дичини, птиці. Види, харчова цінність і класифікація. Вимоги до якості, пакування. Маркування та зберігання м'яса забійних тварин і птиці. М'ясні субпродукти, їх харчова цінність. Класифікація м'ясних товарів за групами, підгрупами, видами і сортами. Принципи, покладені в основу класифікації. Характеристика асортименту м'ясних товарів (ковбасних виробів, копченостей, м'ясних консервів, кулінарних виробів і напівфабрикатів). Ознаки якості м'ясних продуктів. Дефекти, причини їх виникнення та можливість усунення. Критерії схоронності окремих груп м'ясних товарів. Процеси, що відбуваються під час зберігання м'яса та м'ясних товарів, їх вплив на якість і втрати. Маркування м'ясних консервів.

Питання для самостійного вивчення: Споживні властивості м'яса забійних тварин, дичини і птиці та його харчова цінність. М'ясо дичини та птиці. Види, харчова цінність і класифікація. Вимоги до якості, пакування, маркування та зберігання м'яса забійних тварин і птиці. Принципи, покладені в основу

класифікації м'ясних товарів. Дефекти ковбасних виробів, причини їх виникнення та можливість усунення. Маркування м'ясних консервів.

Тема 9. Риба та рибні продукти. (6 год.)

Харчова цінність, використання залежно від призначення, кулінарні властивості. Характеристика асортименту рибних товарів (жива, охолоджена, заморожена, солена, в'ялена, сушена і копчена риба, нерибні морепродукти; рибні консерви, напівфабрикати і кулінарні вироби; рибна ікра). Чинники, що впливають на якість. Дефекти. Причини їх виникнення та можливість усунення. Класифікація рибних товарів за збереженістю. Маркування та пакування риби, рибних товарів і рибних консервів.

Питання для самостійного вивчення: Харчова цінність риби та рибних товарів, використання залежно від призначення, кулінарні властивості. Рибні напівфабрикати і кулінарні вироби. Нерибні морепродукти. Рибна ікра. Чинники, що впливають на якість рибних товарів. Дефекти, причини їх виникнення та можливість усунення.

Зміст семінарських занять

Тема 1. Оцінка якості окремих зерноборошняних товарів *Визначення видів, сортів та якості крупів і борошна.*

Користуючись підручником, опорним конспектом, стандартами на крупи і натуральними зразками крупів, вивчіть їх асортимент, упаковку, маркування та умови зберігання. Під час вивчення асортименту крупів зверніть увагу на їх розподіл за сортами, номерами, типами та марками. Сорти крупів залежать від розміру крупинок та їх однорідності. За номерами поділяються лише ті крупи, які в процесі виробництва підлягають подрібненню. Тип і марка крупів залежать від біохімічних властивостей вихідної сировини. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид зерна	Назва крупи	сорт	Номер, тип, марка	Відмінні ознаки

Тема 2. Визначення якості свіжих і перероблених фруктів і овочів *Визначення хвороб і дефектів овочів та фруктів*

Користуючись каталогами, атласами, муляжами, натуральними зразками і стандартами, вивчіть хвороби, дефекти і пошкодження різних видів овочів і фруктів. Укажіть їх вид і категорію (механічні і метеорологічні пошкодження, пошкодження сільськогосподарськими шкідниками, фізіологічні чи мікробіальні). Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид хвороби чи дефекту	Збудник чи причина виникнення	Характерні ознаки	Які плоди захворюють чи ушкоджуються	Допуск за стандартом

Відбір проб від однорідної партії товару

Ознайомтеся з будовою стандартів на свіжі і перероблені овочі і фрукти, вивчіть порядок відбору проб для аналізу. Порядок відбору проб указано в стандартах на різні овочі і фрукти у розділах «Правила приймання» і «Методи випробувань». Для визначення якості свіжих плодів відбирають середній зразок (вибірку), а на його основі – об'єднану (середню) пробу. Вирішуючи завдання, необхідно вказати:

- усі реквізити стандарту;
- розділ і відповідні пункти щодо відбору вибірки й об'єднаної проби та записати їх зміст;
- керуючись вказівками, потрібно вирішити завдання;
- зробити висновок.

Тема 3. Розпізнавання видів та визначення якості цукру, меду і крохмалю *Визначення асортименту цукру та його пакування і маркування.*

Керуючись стандартом, ознайомтеся з видами цукру-піску, і їх відмінними особливостями. Результати запишіть у вигляді таблиці.

№ з/п	Вид цукру-піску	Зовнішній вигляд кристалів	Кількість сахарози, %, не	Вміст редуруючи речовин, %, не	Вологість, %, не більше

			менше	не більше	

Розгляньте маркування представлених зразків пакування цукру, опишіть реквізити одного з них. Порівняйте вказані реквізити з вимогами стандарту в розділі «Маркування». Зробіть висновок.

Тема 4. Визначення видів кондитерських виробів

Вивчення асортименту фруктових-ягідних кондитерських виробів

Користуючись підручником, стандартами і каталогами на кондитерські вироби, охарактеризуйте натуральні зразки фруктових-ягідних кондитерських виробів (їх види, особливості рецептури і технології виготовлення, відмітні ознаки, упаковка, розфасовка, маркування). Визначте зовнішній вигляд, естетичність оформлення, консистенцію, колір, смак і запах виробів. зверніть увагу на те, що вироби повинні мати привабливий вигляд. Консистенція виробів може бути: желейною, піною подібною, зтяжистою, однорідною або неоднорідною, липкою, грубою, ніжною, зацукреною, сиропоподібною. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид виробу	Особливості рецептури, технології	Відмітні ознаки	Упаковка, розфасовка

Дайте відповіді на питання:

1. Чим зумовлена харчова цінність фруктових-ягідних кондитерських виробів?
2. Які причини надмірного зволоження поверхні мармеладу?
3. Які дефекти варення нормуються стандартом?

Завдання 2. Вивчення асортименту шоколаду

Користуючись підручником і стандартами, вивчіть класифікацію та асортимент шоколаду: залежно від способу випуску, за складом і способом обробки шоколадної маси. Визначте, які дефекти шоколаду нормуються стандартом, а які не допускаються взагалі. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Назва шоколаду	Вид шоколаду		Добавки, що вводяться	Відмітні ознаки
		за рецептурою	за способом виготовлення		

Дайте відповіді на питання:

1. Чим відрізняється шоколад з начинками від шоколаду з добавками?
2. Який шоколад характеризується кращими споживними властивостями?
3. Які зміни виникають у шоколаді в разі порушення умов зберігання?

Завдання 3. Вивчення видів начинок і асортименту карамелі

Користуючись підручником, стандартами на карамель, натуральними взірцями, вивчіть різні начинки карамелі та її асортимент. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид начинки	Основна сировина	Добавки, що вводяться	Спосіб виготовлення	Консистенція	Асортимент карамелі

--	--	--	--	--	--	--

Дайте відповіді на питання:

1. За якими ознаками формується асортимент карамелі?
2. Які бувають види обробки поверхні карамелі?
3. Визначте дефекти карамелі, причини їх виникнення та заходи щодо їх попередження.

Завдання 4. Вправи з визначення видів і асортименту цукерок

Користуючись підручником, стандартами на цукерки, натуральними взірцями, вивчіть різні види цукерок та їх асортимент. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид цукеркової маси	Основна сировина	Добавки, що вводяться	Спосіб виготовлення	Консистенція	Асортимент цукерок

Дайте відповіді на питання:

1. Чим цукерки відрізняються від карамелі?
2. Чим шоколадні цукерки відрізняються від цукерок, глазурованих шоколадом?
3. Які дефекти цукерок нормуються стандартом?

Завдання 5. Вправи з визначення видів і асортименту борошняних кондитерських виробів.

Користуючись підручником і стандартами на борошняні кондитерські вироби, вивчіть асортимент борошняних кондитерських виробів, їх відмінні ознаки за рецептурою, консистенцією, складом сировини, зовнішнім виглядом, смаковими ознаками і споживною цінністю. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Назва виробу	Група виробу	Відмінні ознаки			
			рецептури	консистенції	складу	Зовнішнього вигляду

Дайте відповіді на питання:

1. Чим відрізняються торти від тістечок?
2. Як відрізняються пряники заварні від сирцевих за кольором, смаком, ароматом, консистенцією і термінами зберігання?
3. На які види поділяють печиво за сировиною і технологією виготовлення?

Тема 5. Визначення якості смакових товарів і харчових концентратів

Завдання 1. Вивчення дефектів вин

Користуючись підручником, опорним конспектом, стандартами, вивчіть хвороби та дефекти вин. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид дефекту	Характеристика	Причини виникнення	Способи виправлення або попередження дефекту

Дайте відповіді на питання:

1. Які бувають дефекти кольору вина?
2. В яких випадках вина скисають?
3. В яких випадках на дні вина випадає осад чорного кольору?

Тема 6. Розшифрування реквізитів маркування молочних консервів.

Переведення консервів в умовні банки.

Завдання 1. Вивчення видів і дефектів, характеристика асортименту молочних консервів

Вивчіть будову стандартів на молочні консерви, ознайомтеся з основними показниками якості та відмітними ознаками різних видів молочних консервів. Користуючись підручником, опорним конспектом, натуральними взірцями, дайте характеристику основних видів молочних консервів, їх упаковки, маркування та умов зберігання.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид і назва консерви	Цукор, %	Жир, %	Вологість, %	Добавки, %	Розфасовка	Маркування

Дайте відповіді на питання:

1. За якими ознаками формується асортимент молочних консервів?
2. Назвіть основні показники якості молочних консервів.
3. Назвіть основні дефекти молочних консервів.

Завдання 2. Вивчення дефектів молочних товарів

Користуючись підручником, опорним конспектом і стандартами, вивчіть дефекти молока і молочних товарів, причини їх утворення, заходи щодо попередження, вплив на якість і використання продукту.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид дефекту	Характеристика дефекту	Причини утворення	Заходи щодо попередження	Допуск за стандартом

Дайте відповіді на питання:

1. Молоко з якими дефектами не допускається в реалізацію?
2. Які дефекти молочнокислих продуктів виникають у разі порушення технологічного процесу виробництва?
3. Які дефекти молочних товарів нормуються стандартами?

Тема 7. Розпізнавання видів і різновидів харчових жирів.

Завдання 1. Вивчення видів та асортименту олії

Вивчіть будову стандартів на олію. Зверніть увагу на порядок відбору проб для аналізу. За стандартами на олію та за слайдами вивчіть її асортимент та його відмітні ознаки, зверніть увагу на чинники, що впливають на формування споживних властивостей олії. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Назва олії	Тип олії *	Характерні відмінності	Використання

* - тип олії (за здатністю до окиснення): невисихаюча, висихаюча, напіввисихаюча

Дайте відповіді на питання:

1. Які чинники формують товарний сорт олії?
2. Олія з якими дефектами не допускається в реалізацію?
3. Назвіть фізико-хімічні показники олії, що нормуються стандартом.

Завдання 2. Вивчення видів та асортименту кулінарних жирів та маргарину

Методика вирішення завдання

Користуючись підручником, опорним конспектом і стандартами, складіть таблицю вивчення асортименту маргарину, кондитерських та кулінарних жирів. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Назва жиру	Складові частини жиру, %				Температура топлення
		саломас	олія рафінована	тваринні жири (вид, сорт)	масляна виїмка з цибулі	

Дайте відповіді на питання:

1. Чим відрізняється маргарин від масла вершкового?
2. Чим відрізняються кулінарні жири від тваринних топлених?
3. Чим відрізняються спреди від масла вершкового?

Тема 8. Визначення якості яєць.

Завдання 1. Визначення видів і категорій яєць

Завдання 2. Вивчення дефектів яєць

Користуючись підручником, каталогами на яйця, стандартами, вивчіть види дефектів, причини їх виникнення, вплив на якість яєць, заходи щодо попередження дефектів, визначте за стандартом їх допустимість у процесі визначення категорії яєць.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид дефекту	Характеристика дефекту	Причини виникнення	Допуск за стандартом

Дайте відповіді на питання:

1. Яйця з якими дефектами належать до абсолютного браку?
2. Як маркують дієтичні яйця?
3. Чому яйця водоплаваючої птиці не допускаються в реалізацію?
4. Визначте вид дефекту яєць курячих, якщо внаслідок овоскопування виявлено повне змішування жовтка і білка, жовток зовсім не помітний. Що слід зробити з такими яйцями?

Тема 9. Розпізнавання видів, категорій, сортів та ознак свіжості м'яса.

Розшифрування реквізитів маркування м'ясних консервів.

Завдання 1. Визначення видів та категорій вгодованості м'яса забійних тварин

Методика вирішення завдання

Користуючись підручниками і стандартами на м'ясо забійних тварин, визначте категорію вгодованості різних видів забійних тварин. зверніть увагу на те, що в основу класифікації м'яса за вгодованістю покладено: ступінь розвитку м'язів,

розподіл і величину жирових відкладень на туші. Категорія вгодованості характеризує харчову цінність м'яса.

Тавро м'яса позначає не лише вгодованість, але й вік забійних тварин, а в деяких випадках також і призначення м'яса. Наприклад, м'ясо молодняка маркується тавром відповідної вгодованості та індексом «М». На умовно придатне м'ясо наносять назву хвороби тварини: бруцельоз, фіноз тощо, а також заходи щодо попередження – стерилізація, санпереробка тощо.

М'ясо, що йде на промпереробку, маркується червоним тавром.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид м'яса	Категорія вгодованості	Характеристика вгодованості	Форма і колір тавра	Кількість тавр на туші	Місце нанесення тавра

Дайте відповіді на питання:

1. Чим відрізняється яловичина I категорії вгодованості від II категорії?
2. На скільки категорій поділяють свинину?
3. Які чинники впливають на категорію вгодованості м'яса різних забійних тварин?

Завдання 2. Вправи з визначення вгодованості м'яса птиці

Методика вирішення завдання

Вивчіть будову стандарту на м'ясо птиці. Ознайомтеся з основними показниками м'яса птиці. Вивчіть класифікацію м'яса птиці за видами, способом обробки, вгодованістю та їх відмітні ознаки.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид м'яса птиці	Показники якості	Характерні особливості категорії		Маркування тушок птиці	Спосіб обробки
			I категорія	II категорія		

Дайте відповіді на питання:

1. Як поділяється м'ясо птиці за способом обробки?
2. Які дефекти впливають на категорію вгодованості птиці?
3. Які особливості таврування м'яса птиці різних видів?

Завдання 3. Вивчення дефектів м'ясних копченостей і ковбасних виробів

Методика вирішення завдання

Користуючись підручником та стандартами на ковбасні вироби і м'ясні копченості, вивчіть допустимі та недопустимі дефекти ковбасних виробів і м'ясних копченостей. Зверніть увагу на характеристику дефекту, причини його виникнення, заходи щодо його попередження, нормування їх за стандартом.

Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Назва дефекту	Характеристика дефекту	Причини виникнення	Заходи щодо попередження	Допуск стандарту

Дайте відповіді на питання:

1. Які дефекти консистенції ковбасних виробів не допускаються стандартом?
2. Як усунути плісняву на поверхні ковбасного виробу?
3. Чи допускаються в ковбасних виробах напливи фаршу?

Тема 10. Розпізнавання видів рибних товарів та розшифрування реквізитів маркування рибних консервів.

Завдання 1. Вивчення видів розробки соленої та маринованої риби

Користуючись підручниками і стандартами на солону та мариновану рибу, вивчіть різні види розробки риби, їх характеристику, для яких родин риби проводиться, як позначається на маркуванні, вплив на якість готового продукту, вимоги стандарту. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Вид розробки	Характеристика	Для яких рибних товарів проводиться	Як позначається на маркуванні	Вплив на якість

Дайте відповіді на питання:

1. З якою метою проводять розробку риби перед посолом?
2. Які проводять види розробки крупних видів риби?
3. Які є види розробки риби родини оселедцевих?

Завдання 2. Вивчення класифікації риби соленої, маринованої та пряного посолу

Користуючись підручниками і стандартами, каталогами, вивчіть класифікацію риби соленої та пряного посолу за такими показниками: вміст солі, розмір, розробка і рівні якості. Результати роботи запишіть до таблиці такої форми:

№ з/п	Номер і назва стандарту	На яку рибу розповсюджується	Вид розробки	Вміст солі	Торговельні сорти	Розмір

Дайте відповіді на питання:

1. Як поділяють солону рибу за вмістом солі?
2. Як визначають розмір соленої риби?
3. Які чинники впливають на рівні якості соленої риби?

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Товарознавство продуктів харчування»

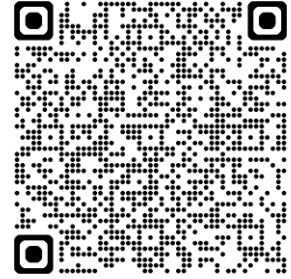
Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:		
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях		
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів		
Підготовка звітів з практичних робіт		
Підготовка до поточного контролю		

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:¹

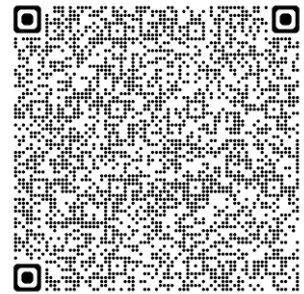
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силябусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

² зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

[покликанням](#).² “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).³

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.	бесіда комп’ютерні методи	усний контроль програмований контроль поточний контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			мі	max
Поточні контрольні	всього	60	35	60

заходи				
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять. **Критерії оцінювання:**

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв’язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁴

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁵

Основна література

1. Закон України “Про захист прав споживачів”
2. Сирохман І.В., Задорожний Ф.М. Товарознавство продовольчих товарів: навч. посіб. Харків. Світ Книг. 2019. С. 710.
3. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів: навч. посіб. Харків. Світ книг. 2019. 713 с.
4. Задорожний І.М. Товарознавство продовольчих товарів. Риба і рибні товари. Львів. Коопосвіта, 2020. 317 с.
5. Андрюшко А. Упакування свіжої плодоовочевої продукції (практичний посібник). Київ. ІА «АПК-Інформ», 2019. 60 с.
6. Кухта, В. Г. Розвиток вітчизняного ринку маргаринової продукції та модифікованих жирів. 2018. С.11-17
7. Тищенко Є.В. Харчові жири: Підручн. Для студ. вищ. навч. закл. -3-те вид., допов. і переробл. Київ. КНТЕУ, 2018. 268с.

Додаткова:

1. Жук В.А. Теоретичні основи товарознавства . Сенсорний аналіз. Полтава, РВВ ПУСКУ, 2018. 206 с.
 2. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів. Київ. Лібра, 2019. 600 с.
-